

УДК 336

Кульматицький Ю. – ст. гр. ПКп-21

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ТА ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Науковий керівник: асистент Мариненко Н.Ю.

Фінанси — це сукупність економічних відносин, пов'язаних з системою утворення та використання фондів грошових ресурсів для задоволення потреб розширеного відтворення. Фінанси включають лише ті відносини, які стосуються процесу утворення, розподілу та використання фондів грошових коштів на підприємствах, у регіонах і народному господарстві країни загалом. Суб'єктами фінансових відносин виступають підприємства, громадські організації, державні органи управління, держава в цілому та населення країни.

Фінанси функціонують через фінансову систему, яка включає сукупність різних форм організації фінансових відносин між державою і підприємствами, між підприємствами, організаціями і їх об'єднаннями, відносини держави з підприємствами та організаціями з населенням. Найважливішими інструментами даної системи є податки, платежі до бюджету, платежі за державні кредити, рентні платежі, формування бюджетних і позабюджетних фондів та їх використання для задоволення суспільних потреб тощо. Важливим елементом фінансової системи є Міністерство фінансів України та його органи на місцях.

Фінансова система України має досить складну й багаторівневу структуру. Складовими трирівневої системи фінансів є: фінанси первинних структурних ланок економіки, тобто фінанси підприємств і організацій; державні фінанси; фінанси населення. Складові ланки фінансової системи при подальшому розгляді включають фінанси галузей економіки, фінанси державних підприємств, кооперативних, акціонерних, приватних та інших підприємств. За умов ринкової економіки забезпечити чітко діючий механізм переміщення потоків грошових ресурсів від населення, яке в основному здійснює заощадження, до інвестицій, що реалізуються підприємствами, здатний лише чітко функціонуючий фінансовий ринок. Основними суб'єктами фінансового ринку є емітенти, інвестори та фінансові посередники. Жодна із складових фінансового ринку не може бути самостійним інструментом ринкової економіки, тому що вони взаємопов'язані і взаємозалежать, хоча мають свою специфіку. Держава повинна врахувати цю специфіку і використати механізми регулювання кожного з цих інститутів: банківського ринку, ринку цінних паперів і страхового ринку для покращення економічного стану всіх суб'єктів господарського життя і піднесення ефективності суспільного виробництва. І хоча фінансовий ринок в Україні перебуває на стадії свого становлення, його головні діючі елементи вже працюють. Зокрема, склалася національна банківська система, розпочалася робота первинного ринку цінних паперів, започатковано страховий ринок, що невпинно набирає сили. Розвинений фінансовий ринок складається з різноманітних каналів, які можна узагальнити у формі двох груп: а) канали прямого фінансування, за якими кошти пересуваються безпосередньо від власників заощаджень до позичальників шляхом продажу акцій, облігацій та інших цінних паперів; б) канали непрямого фінансування, за якими потоки грошових коштів від власника заощаджень до позичальника спрямовуються через фінансових посередників (банки, страхові компанії та інші позичково-заощаджувальні заклади). Завданням фінансових посередників є спрямування заощаджених коштів від тих, хто заробляє більше, ніж тратить, до тих, хто тратить більше, ніж заробляє. У цьому процесі найважливіші функції виконують банки, тому що вони цілеспрямовано регулюють потоки грошових коштів від власників заощаджень до інвесторів.